

Kvittering på innsendt svar på Høring Forslag til endringer i forskrift om nasjonal retningslinje for barnevernspedagogutdanning

Saksnummer: 23/5649

Sak: Høring Forslag til endringer i forskrift om nasjonal retningslinje for barnevernspedagogutdanning

Levert: 09.04.2024 19:23

Svarstype: Med merknader

Jeg svarte som: Arbeidstakerorganisasjon

Avsender: Juristforbundet

Kontaktperson: André Oktay Dahl

Kontakt e-post: aod@juristforbundet.no

Innledning

Juristforbundet er landets største organisasjon for jurister, dommere, advokater og jusstudenter. Vi har over 23000 medlemmer i alle sentrale offentlige etater, næringslivet, domstolene, kommunene og påtalemyndigheten og som studenter ved rettsvitenskapelige studier. Ikke minst representerer vi medlemmer i Buf- dir som er svært opptatt av denne forskriften. For Juristforbundet er det svært viktig at juristene og barnevernspedagogene kan utfylle hverandres faglighet og jobbe med det hver enkelt er best på. Til beste for de barna og familiene som trenger det mest. Forskriften viser til et omfattende innhold, både i bredde og i dybde, hva gjelder formål, mål og effekter. Et viktig spørsmål er om det er realistisk å oppnå dette. Noen av læringskravene minner om krav til dybdekunnskap på områder hvor det ikke er gitt at det er mye kunnskap som skal til, men heller en mindre omfattende kunnskap om viktige sammenhenger mellom relevante områder. En stor del av dette handler om det rettsvitenskapelige området. Juristforbundet står skulder ved skulder med barnevernspedagogene i ønsket om at våre ulike profesjoner sammen skal kunne bidra til at barn skal få best mulig hjelp og bistand. Hvor vår kjernekompetanse respekteres og forstås av myndighetene.

Barnevernets ivaretagelse av barn og foreldres rettsikkerhet

Den 20 mars ble NOU 2023:7 overlevert barne- og familieministeren. I rapporten vises det til at barnevernet skal være rustet til å ivareta barn og familiers grunnleggende rettssikkerhet i møte med barnevernets myndighetsutøvelse. NOU rapporten er klar; barn og foreldres rettsikkerhet må styrkes. Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningspraksisen i det kommunale barnevern gjorde tilsvarende funn, jfr. Dokument 3:5 (2022-2023). Det avdekkes omfattende svakheter og utfordringer med dagens system, samt strukturelle problemer knyttet opp mot blant annet manglende juridisk kompetanse. Dette fremgår også av tilsynsrapporter fra stasforvalteren og en rekke dommer i Den europeiske menneskerettighetsdomstol (EMD).

De kommunale barnevernkontorene mangler kompetanse innen rettsanvendelse, tolkning av lovverk, samt forståelse og kunnskap knyttet til det prosessuelle

regelverket.

Problemstillingen er ikke ny og de siste årene (2018-2024) har man gjennomført et kvalitets og kompetanseløft i den kommunale barneverntjenesten. Ny barnevernslov, gradvis innføring av masterkrav for barnevernspedagoger og nå forslag om økt juridisk kompetanse for barnevernspedagogene er endel av denne satsingen. Det er derfor nedslående at de tiltak man til nå har satt inn ikke har hatt ønsket effekt.

Styrking av den juridiske kompetansen. For barnas skyld

Juristforbundet mener at det er viktig at barnevernspedagogene styrker sin juridiske forståelse. Barnevernet er et myndighetsorgan med svært mye makt, barnevernspedagogene må således ha kjennskap til hvilke juridiske rammer de jobber innenfor og hvilke rettigheter den private part har.

Juristforbundet reagerer imidlertid på omfanget av juridisk kunnskap som foreslås i Forskrift om nasjonal retningslinje for barnevernspedagoger, jfr. kapittel 3, §§ 7,8 og 9. Kravet og forventningene til barnevernspedagogenes juss kunnskap og læringsutbytte er svært omfattende. Juristforbundet mener at det vil være vanskelig for studentene å tilegne seg denne kunnskapen som delfag i et utdanningsløp. Det viser også resultatet fra juss eksamen for de barnevernsfaglige masterstudentene som avla eksamen høsten 2023, halvpartene av studentene strøk.[1]

Juss og rettsanvendelse er ett metodefag som det tar flere år å tilegne seg (5 år) Juristforbundet mener derfor at det er både urealistisk og uforsvarlig å pålegge barnevernspedagoger et utdanningsløp det vil være svært vanskelig og ikke minst demotiverende å komme gjennom. Det er også høyst usikkert hvilket læringsutbytte studentene vil sitte igjen med.

Styrking av juridisk kompetanse ved å fjerne barnevernsfaglig pensum- nærmere om forslagene

I Forskrift om nasjonal retningslinje for barnevernspedagoger, kapittel 3. § 3 er det foreslått å erstatte det barnevernsfaglig kompetanseområde "*Familie og oppvekstliv*" med "*Forsvarlig rettsanvendelse og rettssikkerhet i barnevernet*"

Juristforbundet mener det er feil å ta bort barnevernsfaglig kjernekompetanse til fordel for juss. Dette vil på sikt svekke profesjonen og føre til at barnevernstjenesten i mindre grad vil kunne arbeide med sine kjerneoppgaver. Et barnevern som mister viktig kompetanse knyttet til relasjonsarbeid og kunnskap om faktorer som former positiv utvikling for barn og familie, vil vanskelig kunne hjelpe og bistå utsatte barn og familier. Den barnevernsfaglige pedagogikken må ikke gå tapt til fordel for jussen. En forutsetning for et godt barnevern er motiverte og kompetente barnevernspedagoger.

Forskriften går slik vi ser det langt i å kreve relativt omfattende forståelse og læring på det rettsvitenskapelige området. Formuleringene kan gi et feilaktig inntrykk av at studentene skal tilegne seg en helhetlig forståelse av juridisk metode og av det juridiske faget som sådan, og nærme seg en posisjon som rettsanvender som kan være vanskelig å løse. Innholdet i kapitlet kan oppfattes som at kandidatene skal tilegne seg kunnskap, forståelse og innsikt med et juridisk utgangspunkt. Vi er av den oppfatning at kandidater til bachelor i barnevern først og fremst må tilegne seg kunnskap, forståelse og innsikt i en mer praktisk tilnærming og innstilling, og med et barnevernsfaglig utgangspunkt - med jussen som en rammebetingelse og et fundament.

Ad §7 Forsvarlig rettsanvendelse og rettssikkerhet - Kunnskap

Til bokstav a: Vi foreslår å utvide innholdet noe, herunder slik at man formulerer at det også kreves en bred kunnskap om «andre fagfelt som får konsekvenser for utøvelsen av barnevernsarbeidet.» Vi tenker det er fint å få med et punkt om kunnskap om minste inngreps prinsipp eller mildeste effektive inngrep samt om legalitetsprinsippet. Da dette er to helt avgjørende prinsipper for alt barnevernsfaglig og barnevernsjuridisk arbeid. Når det gjelder bruken av de ulike nivåene i kunnskapstilegnelse tenker vi at «Bred» kunnskap om områdene nevnt i bokstavene a-d gir mening i betydning av at kandidatene må ha kunnskap om og oversikt over det som i hovedsak utgjør det rettslige området her. Disse forholdene eller temaene er grunnleggende

Ad § 8 Forsvarlig rettsanvendelse og rettsikkerhet i barnevernet - Ferdigheter

Til bokstav a: Når det gjelder krav om å «beskrive juridiske problemstillinger», lurer vi på hva som legges i denne formuleringen. Det å beskrive juridiske problemstillinger kan være en krevende øvelse å få til på riktig måte. Det handler om at man først har ervervet seg en grundig forståelse av hva en juridisk problemstilling på generelt nivå er, hva som skal til for at noe er en juridisk problemstilling og dessuten også en grundig forståelse av juridisk metode. Studenter på Master i Rettsvitenskap har langt mer tid og kapasitet til rådighet for å øve seg og på å mestre dette. Tatt i betraktning at en barnevernsarbeiders posisjon som rettsanvender i hovedsak må ha en praktisk tilnærming, så kan bedre formuleringer være (enten en av dem eller flere):

- «kan beskrive barnevernsfaglige problemstillinger i en barnevernssak med forankring til juridisk rammeverk»
- «kan beskrive hvilke rettslige bestemmelser problemstillingene i barnevernssakene er knyttet til»
- «kan beskrive relevante sammenhenger mellom barnevernsfaglig kunnskap og juridisk rammeverk»

Ad §9 Forsvarlig rettsanvendelse og rettsikkerhet i barnevernet - Generell kompetanse

Til bokstav a: Formuleringen «Innsikt» er et for sterkt begrep og en for sterk aktivitet her, og et forslag til endring kan være formuleringen «kjennskap til».

Til bokstav b: Formuleringen «Innsikt» tenker vi er for sterkt for denne samlede aktiviteten. Her kan man vurdere å dele opp bestemmelsen, eksempelvis slik;

- Bokstav b: Benytte formuleringen «Kjennskap til» juridisk metode, fordi dette er en omfattende metode, der formuleringen «innsikt» tenker vi krever mer enn det man kan forvente av studenter på dette nivået. «Kjennskap til», kan vi forvente at kandidater på dette nivået skal ha.
- Bokstav c: «Innsikt i sentrale rettskilder på barnevernsfeltet

Hvordan å styrke den kommunale barneverntjenesten?

Juristforbundet mener at det må satses tverrfaglig i langt større grad enn i dag. Tverrfaglig satsing er en forutsetning for å lykkes med det pågående kompetanse og kvalitetsløftet i kommunalt barnevern. Barnevernspedagoger og jurister utfyller hverandre, begge profesjoner sitter med spiss kompetanse innen sine fagfelt. Begge profesjonene er viktige for å styrke et sosialfaglig og rettssikkert barnevern. Det har fram til nå i liten grad vært forståelse for det tverrfaglige behovet i det kommunale

barnevernet.

I Juristforbundets kommuneundersøkelse (Rambøll 2023) fremgår det at bare 6 prosent av landets kommuner har ansatt jurist i sin barnevernstjeneste. Til sammenligning har 33 prosent av norske kommuner jurister ansatt på plan og byggesak. Dette er uforståelig da beslutninger tatt av barnevernet kan få langt større konsekvenser og være betydelig mer inngripende enn vedtak innen plan og bygningsloven.

Juristforbundet mener at rettsikkerhetsproblematikken i det kommunale barnevernet løses bedre ved at man jobber tverrfaglig. Barneverntjenesten må knytte til seg jurister. I mindre kommuner kan dette gjøres ved interkommunalt samarbeid.

Juristforbundet mener at ansatte jurister i det kommunale barnevernet må innføres som et lovkrav. Juristforbundet benytter derfor anledningen til å gjenta et av våre hovedkrav til statsbudsjettet for 2025 hvor vi ber om at Regjeringen igangsetter en utredning av ulike modeller for å sikre økt antallet jurister i kommunal sektor, herunder et slikt lovkrav.

Juristforbundet viser også til at et av våre viktigste krav til statsbudsjettet for 2025, er at Regjeringen i forbindelse med utarbeidelsen av statsbudsjettet for 2025 på egnet måte og foreløpig drøfter samfunnets nåværende og fremtidige juristbehov. Dette som ledd i utarbeidelsen av egen stortingsmelding om fremtidig juristbehov og innholdet i jussutdanningen. Dette etter at **profesjonsmeldingen** var fullstendig taus om dette.

8. april la Barne- og familiedepartementet på sin side frem høringsnotat med forslag til endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsreform). Vi registrerer med stor forbauselse at dette notatet er fullstendig blottet for tanker og vurderinger av behovet for juridisk kompetanse i barnevernet. Stikk i strid med det en nødvendig oppfølging av Riksrevisjonens funn i Dokument 3:5 (2022-2023) forutsetter. Juristforbundet er av den oppfatning av at Regjeringen og myndighetene står i fare for å gjenta nøyaktig de samme feilene man har gjort gjennom mange år. Til skade for den rettsikkerheten og kvaliteten på barnevernstjenesten som de mest sårbare barna og familiene trenger.

Juristforbundet anmoder derfor kunnskapsministeren og barne- og familieministeren om å tilrettelegge for en bedre dialog mellom sine respektive fagdepartement slik at Riksrevisjonens funn ikke blir de samme nok en gang. Og at barnevernspedagogene og juristene sammen skal kunne gjøre barnevernet bedre. Basert på at myndighetene ikke igjen snur bunken og historien gjentar seg.

Sverre Bromander

President Juristforbundet

Benedicte Gram-Knutsen

Visepresident Juristforbundet

André Oktay Dahl

Politisk seniorrådgiver Juristforbundet

[1] (Fontene, 16.01.24)

Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på regjeringen.no.

